

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.011.05.2015

P/15/094

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów

T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06

Irz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/15/094 – Przeciwdziałanie niszczeniu dróg samorządowych przy budowie autostrad i dróg ekspresowych

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie

Kontrolerzy Andrzej Drażek główny specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 94371 z dnia 28 maja 2015 r.

Barbara Lew, starszy inspektor k. p., upoważnienie do kontroli nr 94372 z dnia 28 maja 2015 r.

[dowód: akta kontroli str. 1-4]

Jednostka kontrolowana Urząd Gminy Pawłosiów, 37-500 Jarosław.

Kierownik jednostki kontrolowanej Mariusz Reń, Wójt Gminy Pawłosiów od 5 grudnia 2010 r.

[dowód: akta kontroli str. 5-6]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna z uzasadnieniem¹

Na obszarze Gminy Pawłosiów realizowana była budowa odcinka autostrady A-4 od węzła Jarosław Wierzbna do węzła Radymno. Transport materiałów wykorzystywanych przy budowie autostrady realizowany był po drogach publicznych przebiegających przez teren gminy. Gmina nie zawarła umów określających zasady tego transportu, ponieważ – jak oświadczył Wójt Gminy – transport ten nie przebiegał po drogach pozostających w jego zarządzie. Przeprowadzone w kontroli oględziny odcinków dróg gminnych – powiązanych z drogami powiatowymi, po których odbywał się transport materiałów do budowy autostrady – wskazują na brak możliwości wykorzystywania dróg gminnych do transportu materiałów pojazdami wysokotonażowymi, ze względu na charakter nawierzchni i szerokość tych dróg na całych odcinkach objętych oględzinami.

Gmina monitorowała transport po drogach powiatowych – przebiegających przez obszar gminy – w wyniku którego interweniowała w przypadkach stwierdzenia realizacji transportu w sposób zagrażający bezpieczeństwu mieszkańców oraz powodowania zanieczyszczeń dróg.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że w ramach zarządu nad drogami gminnymi nie realizowano monitoringu tych dróg, który wynika z obowiązujących przepisów, bez względu na fakt wykorzystywania bądź niewykorzystywania tych dróg podczas budowy autostrady. Nie były przeprowadzane okresowe kontrole stanu technicznego dróg, określone w przepisach ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*² oraz ustawy z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych*³. Nie

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.

prowadzono dziennika objazdu dróg, pomimo obowiązku określonego w § 11 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁴. Książki drogi nie były prowadzone w sposób pełny – określony we wzorze zawartym w załączniku do ww. rozporządzenia. W szczególności brak było wykazu opracowań projektowych dotyczących odcinka drogi, wykazu dzienników objazdów dróg – kontroli stanu technicznej sprawności odcinka drogi, wykazu protokołów kontroli okresowych stanu technicznego i wartości użytkowej odcinka drogi – co uniemożliwiało dokonywanie wszystkich wymaganych wpisów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Monitorowanie przez zarządców dróg samorządowych stanu i zniszczeń dróg lokalnych

1.1 Legalność i rzetelność działań w zakresie zachowania właściwego stanu technicznego gminnej sieci drogowej

Opis stanu
faktycznego

W latach 2012 – 2014 długość dróg publicznych w Gminie wynosiła 108 km. Długość dróg będących w zarządzie Gminy wynosiła 66 km.

[dowód: akta kontroli str. 8-9]

W kontrolowanym okresie obowiązywał Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Pawłosiów nadany Zarządzeniem Wójta nr 9/2004 z dnia 8 czerwca 2004 r., z tekstem jednolitym wprowadzonym Zarządzeniem Wójta nr 72/2012 z dnia 7 sierpnia 2012 r.

W regulaminie przedstawiono zadania Referatu Geodezji, Budownictwa i Ochrony Środowiska. Do zadań Referatu należało m.in.: projektowanie przebiegu dróg; zarządzanie drogami; określenie szczegółowego korzystania z dróg, w tym wykorzystania pasów drogowych na cele komunikacyjne; współpraca z innymi zarządcami dróg publicznych.

Osobą odpowiedzialną za wykonywanie zadań związanych z zarządzaniem drogami był kierownik Referatu Geodezji, Budownictwa i Ochrony Środowiska. W obowiązkach pracownika określono m.in.: prowadzenie spraw związanych z budową i konserwacją dróg gminnych oraz nadzór nad ich eksploatacją i należyтым stanem technicznym, przygotowanie projektów rozstrzygnięć, wniosków i stanowisk organów gminy dotyczących zaliczenia dróg i ulic do poszczególnych kategorii, prowadzenie ewidencji dróg. Kierownik nie posiadał przygotowania specjalistycznego i uprawnień do wykonywania zadań dotyczących zarządzania drogami, a także nie odbył szkoleń w tym zakresie.

Wójt Gminy w swoim wyjaśnieniu potwierdził, iż kierownik *nie posiada dodatkowych uprawnień i szkoleń w zakresie dróg. Proponowane szkolenia związane z powyższymi zadaniami w ocenie pracownika nie były gwarancją podniesienia kwalifikacji w momencie, gdy obecność na stanowisku pracy podyktowana była ważnymi sprawami służbowymi. Ich zaniedbanie rodziłoby konsekwencje niedopełnienia szerokiego zakresu obowiązków i bieżącego prowadzenia spraw.*

[dowód: akta kontroli str. 11-34]

³ Dz. U. z 2015 r., poz. 460

⁴ Dz. U. Nr 67, poz. 582

„Plan rozwoju sieci dróg gminnych w gminie Pawłosiów na lata 2015-2019” został zatwierdzony przez Radę Gminy uchwałą nr VI/21/15 z dnia 26 lutego 2015 r. Nie został opracowany plan rozwoju gminnej sieci drogowej obejmujący lata wcześniejsze.

Wójt Gminy wyjaśnił, iż osoba odpowiedzialna za wykonywanie zadań związanych z zarządzaniem drogami miała wiedzę na temat obowiązku przygotowania projektu takiego planu. Po opracowaniu ewidencji dróg rozpoczęto pracę nad jego sporządzaniem. Zajmując się bieżącymi sprawami pracownik zapomniał o odłożonym opracowaniu. Dopiero w 2014 r. powrócono do kontynuacji opracowania.

[dowód: akta kontroli str. 35-45]

Książki drogi, oddzielenie dla każdego z 63 odcinków dróg gminnych, zostały założone w dniu 26 sierpnia 2012 r., pomimo że obowiązek ich prowadzenia określony został w obowiązującym od 10 maja 2005 r. rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom oraz w poprzedzającym to rozporządzenie – rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 28 lutego 2000 r. w sprawie numeracji i ewidencji dróg oraz obiektów mostowych⁵, obowiązującym od dnia 10 maja 2000 r. Książki te nie zawierały wszystkich elementów określonych we wzorze książki, zawartym w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia Ministra Infrastruktury. W poszczególnych książkach określono parametry techniczne odcinka drogi, schematy skrzyżowań, zagospodarowanie odcinka drogi, rysunki przekrojów charakterystycznych drogi, mapę orientacyjną, przebieg liniowy drogi oraz zestawienie zbiorcze danych technicznych odcinka drogi. Książki nie zawierały spisu treści, wykazu osób upoważnionych do dokonywania wpisu, wykazu opracowań projektowych dotyczących odcinka drogi, wykazu dzienników objazdów dróg – kontroli stanu technicznej sprawności odcinka drogi, wykazu protokołów kontroli okresowych stanu technicznego i wartości użytkowej odcinka drogi, wykazu protokołów odbioru robót odcinka drogi (budowa, przebudowa, remont), wykazu protokołów katastrof odcinka drogi, wyposażenia technicznego odcinka drogi.

Nie były także prowadzone dzienniki objazdu dróg, wymagane przepisami ww. rozporządzeń.

[dowód: akta kontroli str. 68-137]

Pan Mariusz Reń – Wójt Gminy – wyjaśnił, iż nie założono książek od czasu wejścia ich prowadzenia przez niedopatrzenia pracowników – osób, które zajmowały się drogami w latach 2005- 2011, a następnie pracownika zajmującego się tą problematyką do dnia dzisiejszego, oraz że w książkach dróg uwzględniono tylko te części, które można było wypełnić w chwili ich zakładania. Nieujęte elementy zawarte we wzorze przedstawionym w załączniku do ww. rozporządzenia (...) miały być uzupełniane na bieżąco przy dokonanych kontrolach rocznych i 5 letnich, które przez niedopatrzenia pracownika nie były prowadzone.

[dowód: akta kontroli str. 230-231]

Drogi gminne nie były poddawane okresowym kontrolom stanu technicznego, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy Prawo budowlane, tj. kontrolom przeprowadzanym co najmniej raz w roku – które polegają na sprawdzeniu stanu technicznego dróg – oraz kontrolom przeprowadzanym co najmniej raz na 5 lat, które polegają na sprawdzeniu ich stanu technicznego dróg, ich przydatności do użytkowania i estetyki.

⁵ Dz. U. z 2000 r. Nr 32, poz. 393 ze zm.

W złożonych wyjaśnieniach Wójt wskazał na dokonywanie przeglądów gwarancyjnych prac wykonanych na drogach w ramach remontów. Do wyjaśnień załączone zostały protokoły z tych przeglądów. Wójt Gminy w wyjaśnieniach podał, iż kontrole stanu dróg odbywają się corocznie po okresie zimowym, w ramach przeglądów gwarancyjnych oraz przed przygotowaniem dokumentacji dotyczącej prac remontowych na drogach. Osoba zajmująca się problematyką dróg wraz ze specjalistą z branży drogowej, któremu zleca się przygotowanie dokumentacji na remonty dokonuje objazdu dróg w poszczególnych sołectwach i wskazuje te przeznaczone do remontu w danym roku, z uwzględnieniem możliwości finansowych gminy. Następnie osoba przyjmująca zlecenie dokonuje pomiarów, określa zakres wymaganych robót, przygotowuje kosztorys inwestorski i przedmiar robót. Przeglądy gwarancyjne odbywają się przy udziale przedstawicieli zarządcy dróg, wykonawcy i inspektora nadzoru. Systematycznie (raz w tygodniu) dokonuje się przeglądu stanu dróg, poprzez objazdy i wizje w terenie.

[dowód: akta kontroli str. 46-67]

W kontrolowanym okresie Gmina sporządzała i terminowo (do końca I kwartału według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego) przekazywała do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) roczne informacje o sieci dróg publicznych. W sprawozdaniach nie wykazano żadnych zdarzeń drogowych.

[dowód: akta kontroli str. 138-150]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości :

1. Zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom, dziennik objazdu drogi prowadzi właściwy zarządca drogi dla każdego jej odcinka.

Dla dróg gminnych na obszarze Gminy Pawłosiów nie były prowadzone dzienniki objazdu dróg, wymagane cytowanym wyżej przepisem.

[dowód: akta kontroli str. 210-211]

Wójt Gminy wyjaśnił, iż kontrole stanu dróg odbywają się corocznie po okresie zimowym w ramach przeglądów gwarancyjnych, przed przygotowaniem dokumentacji dotyczącej prac remontowych na drogach oraz podczas systematycznych objazdów i wizji w terenie. Taka forma monitorowania i przeciwdziałania zniszczeniom na drogach przyjęta i praktykowana była od wielu lat, włącznie z okresem 2012-2014. Przez niedopatrzenia pracownika przy tworzeniu ewidencji dróg gminnych nie założono dziennika objazdu dróg, w których należało zapisywać informacje o zauważonych w trakcie objazdów usterkach i opisie sposobu ich usunięcia.

[dowód: akta kontroli str. 210-211]

2. Zgodnie z art. 20 pkt 10 ustawy o drogach publicznych, do zarządcy drogi należy w szczególności przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz przepraw promowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym weryfikację cech i wskazanie usterek, które wymagają prac konserwacyjnych lub naprawczych ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy Prawo budowlane, obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu

technicznego oraz kontroli okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;

Drogi gminne na obszarze Gminy Pawłosiów nie były poddawane okresowym kontrolom, które wymagane są cytowanymi powyżej przepisami.

Przepis art. 93 pkt 8 ustawy *Prawo budowlane* stanowi, że kto nie spełnia obowiązku, o którym mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1-4 tej ustawy podlega karze grzywny.

Art. 19 ust. 1 pkt 4 ustawy o *drogach publicznych* stanowi, iż zarządcą dróg gminnych jest wójt gminy.

Wójt Gminy wyjaśnił, iż *kontrole okresowe 5 letnie i roczne nie były przeprowadzane przez niedopatrzenia pracownika*. Na pytanie komu i w jakiej formie przekazał obowiązki określone w art. 20 ustawy o *drogach publicznych* oraz art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy *Prawo budowlane*, Wójt odpowiedział, że przekazał je ustnie kierownikowi Referatu Geodezji, Budownictwa i Ochrony Środowiska, Pani Marcie Orzech.

[dowód: akta kontroli str. 28-31, 212-215, 237-238]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na sposób prowadzenia ksiąg dróg. Książki dróg nie zawierały wszystkich elementów - określonych we wzorze zawartym w załączniku do rozporządzenia Ministra Infrastruktury w *sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom* – co uniemożliwiało dokonywanie wszystkich wymaganych wpisów.

1.2. Monitoring stanu technicznego dróg zlokalizowanych w pobliżu budowanych odcinków autostrad i dróg ekspresowych

Opis stanu
faktycznego

Zarządca dróg gminnych nie udokumentował prowadzenia monitoringu stanu technicznego dróg gminnych w pobliżu budowanego odcinka autostrady od węzła Jarosław Wierzbna do węzła Radymno.

Według Pana Mariusza Renia Wójta Gminy *pracownicy Gminy prowadzili nadzór nad stanem technicznym dróg gminnych zlokalizowanych w pobliżu budowanego odcinka autostrady A-4 Rzeszów – Korczowa na odcinku Jarosław „Węzeł Wierzbna” (bez węzła) – Radymno (z węzłem) – dł. ok. 25 km poprzez monitoring dróg stanowiących własność Gminy w formie wizji w terenie i objazdów dróg. Czynności te dokonywano w czasie załatwiania różnych spraw gminy w terenie. Reagowano w przypadku zauważonych nieprawidłowości oraz sygnałów o przekraczaniu prędkości, pozostawianiu błota, kurzu, przekroczeniu dopuszczalnego tonażu, zgłaszanych przez mieszkańców posiadających posesje przy drogach po których poruszały się ciężkie samochody obsługujące budowę autostrady. Były to działania bieżące, nieudokumentowane pisemnie. W celu szybkiego załatwiania spraw mieszkańców i zabezpieczenia interesów gminy interwencje odbywały się drogą telefoniczną. Zwracano się z prośbą do Komendy Powiatowej Policji w Jarosławiu o wzmożenie kontroli i egzekwowanie przepisów ruchu drogowego.*

[dowód: akta kontroli str. 7, 218]

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa lokalnego ruchu drogowego w trakcie budowy autostrady

Opis stanu
faktycznego

Zarządca dróg gminnych na obszarze gminy Pawłosiów nie wydawał zezwoleń na przejazd pojazdów nienormatywnych, wykorzystywanych przy budowie autostrady. Do zarządcy dróg gminnych nie zgłaszano przejazdu pojazdów nienormatywnych, na podstawie zezwoleń wydanych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, wykorzystywanych przy budowie odcinka autostrady. Dla dróg gminnych Gminy Pawłosiów nie były ustalane stałe i tymczasowe organizacje ruchu.

[dowód: akta kontroli str. 219-223]

Wójt Gminy oświadczył, iż na drogach gminnych nie odbywał się ruch pojazdów związany z budową autostrady. W oświadczeniu podał, że wykonawca autostrady A 4 Rzeszów – Korczowa na odcinku Jarosław węzeł Wierzbna – Radymno, firma [...] pod czas robót budowlanych korzystała z dróg będących własnością Powiatowego Zarządu Dróg w Jarosławiu. W związku z powyższym nie nastąpiło zniszczenie dróg gminnych na terenie gminy Pawłosiów.

Wykonawca firma „[...]” wykonała na terenie gminy kilka dróg technologicznych (serwisowych). W związku z tym wykonawca nie korzystał z dróg gminnych, które były i są drogami polnymi, wąskimi, po których nie mógł poruszać się ciężki sprzęt obsługujący budowę autostrady.

[dowód: akta kontroli str. 7, 218]

Według oświadczenia Wójta ujawniane bądź sygnalizowane przez mieszkańców naruszenia przepisów na drogach powiatowych (przekraczanie dozwolonej prędkości, przekroczenie tonażu, pozostawianie błota) były zgłaszane do Komendy Powiatowej Policji w Jarosławiu.

Działania Policji, w ocenie Wójta Gminy, przynosiły efekty, gdyż mieszkańcy nie zgłaszali ponownie tych samych problemów.

Komenda Powiatowa Policji w Jarosławiu poinformowała, że zarządca drogi zwracał się do Komendy Powiatowej Policji w Jarosławiu w sprawie niestosowania się do znaków drogowych na terenie gminy Pawłosiów bez wskazania konkretnej grupy kierujących, oraz że w 2012 r. na terenie gminy Pawłosiów doszło do 1 a w 2013 r. do 2 zdarzeń drogowych, których przyczyną był zły stan nawierzchni dróg (bez wskazania kategorii drogi).

[dowód: akta kontroli str. 220, 224-225]

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4. Nadzór nad działalnością zarządu dróg oraz realizacja wniosków pokontrolnych NIK z poprzednich kontroli

Opis stanu
faktycznego

⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2058) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączała jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁷ j.w.

W latach 2012 – 2015 (do czasu zakończenia kontroli) w Urzędzie Gminy Pawłosiów nie były przeprowadzane kontrole w zakresie stanu technicznego i oznakowania dróg.

Według wyjaśnień Wójta Gminy nadzór nad Referatem realizującym zadania w zakresie zarządzania drogami sprawuje on poprzez kontrolę realizacji wniosków mieszkańców dotyczących remontów dróg oraz kontrolę przeprowadzania przeglądów gwarancyjnych. Przegląd stanu utrzymania dróg dokonywany jest co najmniej raz w roku przez Komisje Oświaty, Rolnictwa i Porządku Publicznego Rady Gminy Pawłosiów.

Najwyższa Izba Kontroli nie przeprowadzała kontroli Urzędu Gminy Pawłosiów, obejmujących swym zakresem zagadnienia związane ze stanem technicznym, dokumentacją i oznakowaniem dróg.

[dowód: akta kontroli str. 151-156, 230-231]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że zarządca dróg gminnych na terenie gminy Pawłosiów nie realizował we właściwy sposób obowiązków w zakresie zarządzania drogami, wynikających z obowiązujących przepisów. Nie były dokonywane kontrole stanu technicznego dróg określone w przepisach ustawy *Prawo budowlane* oraz ustawy o drogach publicznych, a także nie prowadzono dziennika objazdu drogi. Książki dróg założono w 2012 r., pomimo że obowiązek ich prowadzenia istnieje od roku 2000. Nie zawierały one wszystkich wymaganych elementów.

2. Egzekwowanie przez zarządców dróg samorządowych naprawy zniszczeń i uszkodzeń powstałych przy budowie odcinków autostrad i dróg ekspresowych

2.1. Porozumienia/umowy z wykonawcami budowy autostrady w zakresie korzystania z dróg lokalnych

Opis stanu
faktycznego

Gmina nie zawierała z wykonawcą odcinka autostrady A-4 porozumień oraz umów w sprawie wykorzystywania dróg gminnych przy realizacji prac budowlanych. Wykonawca nie przekazał zatem inwentaryzacji początkowego stanu dróg gminnych, obiektów inżynierskich w ciągu tych dróg oraz obiektów budowlanych na terenach przyległych. Zarządca dróg gminnych nie szacował uszkodzeń tych dróg spowodowanych budową autostrady. Według oświadczenia Wójta Gminy drogi gminne nie były wykorzystywane przy budowie autostrady i nie zostały stwierdzone przypadki uszkodzenia tych dróg.

[dowód: akta kontroli str. 7, 226]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Naprawa zniszczeń i uszkodzeń poeksploatacyjnych (w przypadku nieskuteczności działań podejmowanych przez zarządcę drogi w trakcie trwania budowy)

Opis stanu
faktycznego

We wrześniu 2014 r. Gmina przejęła – przekazane przez GDDKiA Oddział w Rzeszowie – dwa odcinki dróg, wyremontowane przez wykonawcę autostrady,

służące jako drogi technologiczne (serwisowe): odcinek drogi o długości 0,545 km w ciągu drogi Wierzbna – Cieszacin Wielki oraz odcinek drogi o długości 0,332 km w ciągu drogi Maleniska – Cieszacin Wielki.

Pani Marta Orzech – kierownik Referatu Geodezji, Budownictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Gminy – oświadczyła, że w trakcie budowy autostrady odcinki te nie wchodziły w skład dróg zarządzanych przez Gminę, z uwagi na nieuregulowane stany własności. Odcinki te zostaną ujęte w ewidencji dróg gminnych po uzyskaniu prawa własności i założeniu ksiąg wieczystych. Po stworzeniu połączeń przejętych odcinków dróg z innymi drogami gminnymi zostanie wszczęta procedura zaliczenia ich do kategorii dróg publicznych.

[dowód: akta kontroli str. 207-209, 227-229]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Oględziny wybranych odcinków dróg

Opis stanu
faktycznego

Podczas kontroli dokonano oględzin 8 odcinków dróg gminnych na terenie Gminy Pawłosiów. Oględziny przeprowadzano w obecności Pana Mariusza Renia – Wójta Gminy Pawłosiów – lub Pani Marty Orzech – kierownika Referatu Geodezji, Budownictwa i Ochrony Środowiska w Urzędzie Gminy Pawłosiów.

Oględzinami objęto następujące drogi:

- „G 5 Pawłosiów – Cieszacin Wielki – Ścieżki”, na odcinku o długości 600 m w kierunku północno – wschodnim od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1617 w Cieszacinie Wielkim.
Na odcinku o długości 450 m od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1617 w Cieszacinie Wielkim szerokość drogi wynosi 3,5 m. Droga na tym odcinku posiada nawierzchnię żwirowo – bitumiczną, w nawierzchni drogi występują niewielkie ubytki. Utwardzenie drogi kończy się przed ostatnimi zabudowaniami, po czym droga przechodzi w drogę gruntową o szerokości 2 m.
- „G 21 droga w dół od ostrego zakrętu do drogi powiatowej 1726 – nr ew. działki 699”, o długości ok. 400 m.
Droga ta łączy drogi powiatowe nr 1726 i nr 1617. Na całej długości droga przebiega pomiędzy zabudowaniami. Szerokość drogi wynosi ok. 3 m. Droga posiada nawierzchnię żwirowo – bitumiczną, w nawierzchni występują niewielkie ubytki i spękania.
- „G 14 Cieszacin Wielki – Pawłosiów (pod las)”, na odcinku 350 m w kierunku północno – zachodnim od drogi powiatowej nr 1725.
Na odcinku tym droga przebiega pomiędzy zabudowaniami. Szerokość drogi wynosi 3 m. Droga posiada nawierzchnię żwirowo – bitumiczną. W odległości ok. 250 m od drogi powiatowej nr 1725 – przed lasem – przejazd przez drogę zastawiony szlabanem. Za szlabanem droga przechodzi w drogę gruntową o szerokości 2 m.
- „Przez Szczytną”, na odcinku ok. 1000 m od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1617.
Na odcinku ok. 450 m od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1617 szerokość drogi wynosi 4,5 m. Droga na tym odcinku posiada nawierzchnię asfaltową w dobrym stanie – bez ubytków i spękań. Na odcinku od ok. 450 m do ok. 750 m od ww. skrzyżowania szerokość drogi wynosi 3,5 m – droga

na tym odcinku posiada nawierzchnię żwirowo – bitumiczną, w nawierzchni drogi sporadycznie występują niewielkie ubytki. W odległości ok. 750 m od drogi powiatowej nr 1617 droga zwęża się do 2,5 m, nawierzchnia żwirowo – bitumiczna z licznymi spękaniami. Droga kończy się na podwórzku w gospodarstwie – brak możliwości dalszego przejazdu.

- „G 8.1 od strony Ożańska”, na odcinku ok. 700 w kierunku południowo – wschodnim od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1726.
Na odcinku o długości ok. 350 m od skrzyżowania szerokość drogi wynosi 3,5 m. Droga na tym odcinku posiada nawierzchnię żwirowo – bitumiczną, w której występują niewielkie ubytki. W końcowej części tego odcinka na drodze ułożonych jest 11 płyt betonowych, które zwężają drogę do szerokości 2,5 m. Droga przechodzi następnie w drogę gruntową o szerokości 2 m, wzdłuż drogi występują wysokie skarpy.

Ze względu na rodzaj nawierzchni oraz szerokość, drogi poddane oględzinom były drogami niepozwalającymi na przejazd ciężkiego taboru samochodowego. Na odcinkach dróg poddanych oględzinom nie było znaków, sygnalizacji i urządzeń bezpieczeństwa ruchu, za wyjątkiem znaków A-7 Ustup pierwszeństwa, umieszczonych przy wyjazdach z dróg gminnych na drogi powiatowe.

[dowód: akta kontroli str. 157-188]

Ponadto dokonano oględzin odcinków dróg wyremontowanych przez wykonawcę autostrady, które służyły jako drogi technologiczne (serwisowe):

- „Wierzbna – Cieszacin Wielki”,
na odcinku o długości 0,545 km (nad autostradą).
Droga na tym odcinku posiada nawierzchnię asfaltową w dobrym stanie, równą, bez spękań i ubytków. Szerokość drogi wynosi 5,5 m. Wzdłuż drogi wykonany jest chodnik z kostki brukowej. Droga przechodzi w drogę o nawierzchni żwirowej, a następnie w drogę gruntową o szerokości 2 m.
- „Maleniska – Cieszacin Wielki” o
długości 0,332 km (koło MOP).
Droga przebiega pod autostradą, posiada nawierzchnię asfaltową w dobrym stanie, równą, bez spękań i ubytków. Szerokość drogi wynosi 5 – 6 m. Droga zwęża się przechodząc w drogę gruntową o szerokości 2 m.

2.4. Współdziałania zarządcy dróg z oddziałem GDDKiA

Opis stanu
faktycznego

W sprawie współpracy Gminy z oddziałem GDDKiA w zakresie budowy dróg ekspresowych i autostrad, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony stanu technicznego dróg lokalnych Wójt Gminy wyjaśnił, iż *współpraca z GDDKiA polegała na zgłaszaniu skarg mieszkańców dotyczących poruszania się z nadmierną prędkością po drogach powiatowych ciężkiego sprzętu budowlanego oraz samochodów ze zbyt dużym tonażem. W danym zakresie nie ma dokumentacji w formie pisemnej.*

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

[dowód: akta kontroli str. 216-217]

Ocena częściowa

Z uwagi na ustalony – przedstawiony powyżej – stan faktyczny, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny działalności kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o:

1. Założenie i prowadzenie dziennika objazdu dróg dla każdej drogi gminnej.
2. Przeprowadzanie, co najmniej raz w roku, okresowej kontroli stanu technicznego dróg gminnych oraz co najmniej raz na pięć lat okresowych kontroli stanu technicznego tych dróg, ich przydatności do użytkowania i estetyki, tj. kontroli wymaganych przepisami ustawy o drogach publicznych oraz ustawy *Prawo budowlane*.
3. Prowadzenie książki drogi zgodnie z określonym w przepisach wzorem.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia lipca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Andrzej Drażek
Główny specjalista k. p.

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
podpis

.....
podpis

Barbara Lew
Starszy inspektor k. p.

⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.

.....

podpis